gemeente
Weststellingwerf
Memo

Aan:	Gemeenteraad
Van:	Hans Visser
Datum:	21 maart 2023
Onderwerp:	Wet gemeenschappelijke regelingen

Proces
De raad heeft op 30 januari besloten de Startnotitie en de oplegnotitie Wetswijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen te bespreken in de algemene commissie van 13 februari 2023. Gezien de krappe tijdsplanning heeft de controlecommissie - op advies van het presidium - zich hierover gebogen en de notitie besproken. De gestelde vragen zijn beantwoord en de raadsfracties zijn in de gelegenheid gesteld hun visie in te brengen in de controlecommissie van 6 februari 2023. De controlecommissie stelt de raad voor in te stemmen met dit memo. Op 20 maart in het provinciehuis te Leeuwarden zal de heer J. (Hans) Visser als woordvoerder van de raad de bijdrage van de gemeente Weststellingwerf bespreken samen met de afgevaardigden van de diverse gemeenteraden.

Inleiding
De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is gewijzigd om een impuls te geven aan het principe van verlengd lokaal bestuur. De nieuwe Wgr is hiertoe per 1 juli 2022 in werking getreden. Doel van de gewijzigde Wgr is om de gemeenteraden beter in positie te brengen en zo meer grip te krijgen op samenwerkingsverbanden. Een aantal wijzigingen is per direct van kracht geworden en voor andere wijzigingen hebben de raden en de gemeenschappelijke regelingen (GR-en) twee jaar de tijd gekregen (voor 1 juli 2024). Bij de uitvoering van de wetswijziging moeten alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten betrokken worden. Om de gemeenteraden en provinciale staten te positioneren en de wetswijzigingen succesvol te implementeren, wordt nauw samengewerkt in het traject tot implementatie van de nieuwe Wgr door de griffierskring Fryslân met de GR Veiligheidsregio Fryslân en GR FUMO als de verplichte GR-en in Fryslân. De vraag is in hoeverre de gemeenteraden wensen om de sturing vanuit raden te versterken en in hoeverre de verschillende wijzigingen bijdragen aan de sturing vanuit de raden ten opzichte van de huidige situatie.

Wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen
De wijzigingen zijn onder te verdelen in (1)wijzigingen die verplicht zijn en (2)wijzigingen, waarin een keuze mogelijk is.

1. Verplichte wijzigingen zijn:
   - Zienswijzeprocedure bij treffen/wijzigen regeling (Artikel 1 Wgr)
   - Aanpassen regels gevolgen uittreding (Artikel 9 Wgr)
   - Verplichting van het DB om te reageren op zienswijzen (Artikel 10 Wgr)
     Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is, stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
   - Actieve informatieplicht (Artikel 17 Wgr) – Hierin zijn keuzes te maken
   - Regionale gemeenschappelijke adviescommissie (Artikel 24a Wgr) – Hierin zijn keuzes te maken
   - Veranderingen in de begrotingscyclus (Artikel 34, 35 Wgr)
   - Het recht van onderzoek (Gemeente- en Provinciewet)
   - Onderzoeksmogelijkheden rekenkamers (Gemeente- en Provinciewet)

2. Wijzigingen, waarin een keuze mogelijk is zijn:
   - indienen zienswijze
   - periodieke evaluatie
   - burgerparticipatie
   - actieve informatieplicht
   - gemeenschappelijke adviescommissie

Verslag op hoofdlijnen overleg WGR te Leeuwarden op 20 maart 2023

Een paar opmerkingen vooraf:
Aanwezigen achten het van belang dat de governance van de Gemeenschappelijke regeling bij aanvang van een nieuwe raadsperiode bekend is bij de (nieuwe) raadsleden;
Voorts helpt een introductie per GR bij aanvang van de nieuwe raadsperiode zodat de (nieuwe) raad weet wat het doel, taak en bevoegdheid is van de GR.

2.1 Indienen zienswijze

De wens is om eerder betrokken te zijn in een voorfase bij de beleidsonderwerpen. Met andere woorden niet wachten tot de Kadernota of het meerjarenbeleidsplan komt aangezien dan vaak alleen de mogelijkheid is tot het indienen van een zienswijze. Voorts is het gewenst om te kijken tussen de gemeentelijke taken versus de taken van de GR. Waar raken ze elkaar of waar zit een gap.
Sommige deelnemers vragen zich af of en zo ja het indienen van een zienswijze nut heeft. Van belang is dat de deelnemers de reactienota gaan ontvangen op de ingediende zienswijzen. Niet om hierover nog eens politiek debat te voeren echter kan aanleiding zijn tot het stellen van vragen aan de portefeuillehouder.
Toegezegd wordt dat de reactienota niet alleen naar de colleges gaan maar ook naar de Raden.

2.2 Periodieke evaluatie

Hierover werd gevarieerd gedacht, namelijk niet evalueren tot evaluatie na 2 of drie jaar in combinatie met een mogelijke midterm review in de Raden. Indien er geëvalueerd gaat worden is het van belang om dit in de dan zittende raadsperiode te doen en niet in een nieuwe Raad die niet betrokken is geweest bij het opstellen van de impact op beleid, financiën of maatschappij.

2.3 Burgerparticipatie

Over grote deel van de deelnemers waren van mening dat burgerparticipatie een verantwoordelijkheid is van de afzonderlijke Raden. Dat laat onverlet dat een GR zelf een burgerparticipatie kan uitvoeren op bepaalde thema`s. Denk als voorbeeld aan een crisissituatie waarbij de Veiligheidsregio zelf gaat kijken hoe en op welke wijze leerpunten kunnen worden toegepast. Uiteindelijk zien de deelnemers dit soort participatie (oplossingen) terug in het beleid.

2.4 Actieve informatieplicht

Het actief informeren van de afzonderlijke Raden ligt bij de portefeuillehouder van de afzonderlijke deelnemer. Wel is het van belang om aan te geven waaruit die actieve informatieplicht moet bestaan (m.a.w. het benoemen van de onderwerpen) zodat de portefeuille dit in haar werkmethodiek kan meenemen. Er ontstond wel een discussie of het dagelijks bestuur (DB) van een GR zelf ook een actieve informatieplicht heeft aangezien in het DB niet alle deelnemers zijn vertegenwoordigd. Vanuit een governance model gaan we er vanuit dat het DB het AB gaat informeren waarin alle deelnemers zijn vertegenwoordigd.

2.5 Gemeenschappelijk adviescommissie

Dit onderwerp gaf veel verdeeldheid bij de deelnemers. Met name of het een formele of informele adviescommissie moet zijn en wat het nut en toegevoegde waarde dit heeft. Formeel betekent dat je dit als afzonderlijke Raad moet gaan instellen waarbij doel, taak en bevoegdheid helder moet zijn. Informeel betekent dat je vanuit kennis en kunde meedenkt in het proces om te komen tot de juiste voorstellen naar de afzonderlijke deelnemers.
Als het informeel of formeel wordt moet er eveneens naar de samenstelling worden gekeken. Indien alle deelnemers met een afvaardiging komen van 2 leden dan is dat al gauw 36 leden in een formele of informele adviescommissie. Doe je dit per cluster dan kun je het aantal deelnemers reduceren echter elke gemeente heeft haar eigen problematiek en aandachtspunten.
Om een indruk te geven; gemeenten die gebruik maken van Empatec (Sneek) hebben een positieve ervaring met een thans nog informele adviescommissie.
Leeuwarden en de OWO gemeenten zijn tegen het instellen van een formele adviescommissie.
De aanwezigen vonden het wel van belang om in ieder geval de informele kanalen te gebruiken. Aangezien er verdeeldheid is over een formele adviescommissie zal dit vooralsnog niet leiden tot het instellen daarvan. Immers dit moet unaniem gedragen zijn.

Procesafspraak

De inpunt van de onder punt 2 genoemde elementen is opgehaald bij de deelnemers. Met de input van deze avond wordt door elke afzonderlijke GR een notitie opgesteld hoe zij om willen gaan met de onder punt 2 genoemde onderwerpen.
Dit wordt in oktober 2023 aangeboden aan de afzonderlijke raden om tot zienswijzen te komen zodat de GR gereed is met betrekking tot de wetswijzing.